

PARLAMENTO DE GALICIA

III lexislatura

Presidencia do Excmo. Sr. D. Victorino Núñez Rodríguez

Sesión plenaria núm. 56

Celebrada o martes, 19 de febreiro de 1991

ORDE DO DÍA

Punto único: Debate de política xeral coa comparecencia do Excmo. Sr. presidente da Xunta de Galicia para expoñe-lo proceso evolutivo da Autonomía, a actual situación da Comunidade Autónoma de Galicia e a súa articulación e desenvolvemento futuro (doc. núm. 3.313).

SUMARIO

<i>Ábrese a sesión ás doce e cinco minutos da mañá.</i>	<i>O señor presidente da Xunta de Galicia (Fraga Iribarne) fai uso da palabra para lle dar cumprimento a este punto da orde do día.</i>
<i>O señor presidente rógalle ó señor secretario que dea lectura á orde do día. Así o fai o señor secretario (Iribarren Fernández-Rogina).</i>	<i>O señor presidente suspende a sesión ata mañá ás dez da mañá.</i>
<i>Éntrase na orde do día.</i>	<i>Suspéndese a sesión.</i>
Debate de política xeral coa comparecencia do Excmo. Sr. presidente da Xunta de Galicia para expoñe-lo proceso evolutivo da Autonomía, a actual situación da Comunidade Autónoma de Galicia e a súa articulación e desenvolvemento futuro..... páx.3.851	<i>Era a unha e vinte minutos da tarde.</i>

Abrese a sesión.

Eran as doce e cinco minutos da mañá.

-DEBATE DE POLITICA XERAL COA COMPARECENCIA DO EXCMO. SR. PRESIDENTE DA XUNTA DE GALICIA PARA EXPOÑE--LO PROCESO EVOLUTIVO DA AUTONOMIA, A ACTUAL SITUACION DA COMUNIDADE AUTONOMA E A SUA ARTICULACION E DESENVOLVEMENTO FUTURO.

O señor PRESIDENTE: Abrese a sesión.

O señor secretario da Mesa vai dar lectura á orde do día.

O señor SECRETARIO (Iribarren Fernández--Rogina): De acordo coa Mesa e Xunta de Portavoces, en reunión celebrada o día 5 de febreiro, a orde do día da sesión é a seguinte.

Punto único.

Debate de política xeral coa comparecencia do Excmo. Sr. Presidente da Xunta de Galicia para expoñe--lo proceso evolutivo da Autonomía, a actual situación da Comunidade Autónoma de Galicia e a súa articulación e desenvolvemento futuro.

O señor PRESIDENTE: Ten a palabra o señor presidente da Xunta para lle dar cumprimento ó punto único da orde do día.

O señor PRESIDENTE DA XUNTA (Fraga Iribarne): Señor presidente, señoras e señores deputados, sempre un debate sobre o estado da nosa Galicia e da súa autonomía é un debate importante. Eo máis nestes momentos, nos que todo nos lembra o momento histórico transcendente que vivimos. Cerramos un século, achegámonos a un novo milenio, atrona o

son das armas e a preocupación polos desastres ecolóxicos. Son, por iso, consciente dunha especial responsabilidade ó dirixirme nestes momentos a esta Cámara como representante do pobo galego, cando se acaba de completar un ano da xestión da Xunta que me honro en presidir.

Comparezo perante as súas señorías por petición propia, en función do disposto na Lei reguladora da Xunta e do seu presidente e no Regulamento da Cámara, para traer ó Parlamento o debate sobre a cuestión que a todos nos importa: o desenvolvemento futuro da nosa Comunidade Autónoma considerado nas súas liñas básicas, que, á súa vez, descansa nunha análise da situación actual e presenta unha estratexia posible para a súa consecución.

Do anterior despréndese que a miña intención é analiza--la acción de Goberno no ano anterior, os obxectivos para 1991 e, sobre todo, as liñas mestras que queren configurar--lo desenvolvemento económico, social e cultural de Galicia durante a década dos 90.

Para facilitar tales obxectivos dispuxen o método de traballo do cal este discurso non é máis ca unha parte, sendo a outra a documentación escrita que as súas señorías van recibir, na cal se expoñen numerosas accións concretas realizadas polo meu Goberno en 1990, e que sería excesivamente prolixo explicar aquí. A elas engádenselle--los obxectivos concretos para 1991, centrando, por iso, o discurso nos aspectos estratéxicos do noso desenvolvemento. Digamos que, para unha máis correcta interpretación destas accións e previsións, se estruturaron segundo os eixes de actuación básicos, porque o carácter coordinado das actuacións do Goberno fai que a exposición por departamentos e consellerías non sexa a máis axeitada, debido ás numerosas e importantes accións de conxunto ou interdepartamentais.

O marco dunha acción política.

Dous factores permanentes: a construción da nova Europa e a internacionalización crecente do económico e a sociedade, e mais un feito conxuntural, a crise bélica do Golfo, compoñen un marco de inescusable referencia para inserir calquera proxecto de futuro. E se isto, dunha banda, incrementa a incerteza de calquera deseño social, doutra, estímúlanos a un exercicio de constante creatividade para buscar fórmulas novas que poidan ser útiles para resolver--los problemas de sempre nunhas circunstancias continuamente cambiantes. Os plans de Goberno a longo prazo deben ter--los mecanismos de axuste que permitan a súa adaptación ós cambios que aceleradamente se producen, evitando, por outra parte, quedar nos obxectivos inmediatos, porque correríamolo--lo risco de perde--la perspectiva que o tempo histórico que vivimos nos impón.

Hai un ano aproximadamente, o discurso de investidura que tiveron o honor de expoñer nesta Cámara explicaba os obxectivos que ían guialo labor do Goberno que daquela comezaba. Transcorrido un tempo breve e pensando no termo de grandes obxectivos rexionais, non podo facer outra cousa --mesmo sería pouco serio o intentalo-- máis que enumerar algunhas das realizacións que constituíron o punto de arranque do proxecto, pero nunca a súa culminación. O noso proxecto de Goberno, por ser un proxecto global, precisa para a súa execución dun prazo medio razoable, porque estamos intentando deseñar un futuro para Galicia, para a consecución do cal se esixirán actuacións continuadas ó longo dun período máis dilatado de tempo.

Asistimos, por outra parte, a un fenómeno socio--político de particular interese para nós; refírome á consolidación das rexións, comunidades básicas do novo mapa europeo, e niso vemos dúas razóns fundamentais. A primeira é a nova función xeopolítica que as rexións adquiren nas comunidades supranacionais, neste caso, a Europa comuni-

taria; e a outra, a necesidade de reforza--la identidade rexional como contrapeso á excesiva homoxeneización dos comportamentos e dos valores a que un internacionalismo mal entendido podería conducir. A forza do rexional baséase, máis ca en razóns estratéxicas, en factores persoais relativos á convicción de formar parte dunha realidade socio-cultural diferenciada.

A estas dúas razóns quixéralle engadir unha que contribúe a reforza--lo papel das rexións. Esta é a adecuación existente entre o ámbito rexional, como espacio óptimo para a planificación do desenvolvemento e a súa contribución á converxencia económico--social da comunidade, o cal, sen dúbida, será o soporte para unha Europa máis cohesiónada e, polo tanto, mellor desenvolvida e máis solidaria.

Este papel das rexións como interlocutores primarios ten como contrapartida o aumento da competencia inter--rexional, precisamente porque o desenvolvemento é un obxectivo xeneralizado, e non tódalas rexións teñen as mesmas posibilidades de dirixir un modelo unívoco. Sen embargo, isto non implica que debamos prescindir de programar un futuro que teña como obxectivo preferente un modelo de desenvolvemento baseado nunha mellor calidade de vida, ó cal se ordenan os factores exclusivamente económicos, que, non obstante, non é posible separar nin na teoría nin na práctica.

O noso modelo de futuro débese basear na identificación diferenciadora da nosa realidade rexional para detectar e potencia--las vantaxes comparativas, dinamizando a nosa capacidade de competencia inter--rexional dentro do marco europeo. Ese desenvolvemento cualitativo debe ter como horizonte de actuación a calidade ambiental, a innovación tecnolóxica e cultural, o desenvolvemento do noso potencial endógeno e, de xeito especial, a mellora do nivel de formación de tódolos galegos, porque todos somos necesarios para un proxecto de de-

senvolvemento solidario, que é o que Galicia precisa: cultura, tecnoloxía, economía e territorio son, xa que logo, variables básicas para nos ilusionar nun proxecto participativo, gradual e descentralizado. Non podemos esquecer que somos unha rexión periférica no sentido xeográfico e no sentido socio-económico, e que a amplitude e profundidade dos nosos problemas esixe unha converxencia de esforzos e un papel constructivo e unificador no que os problemas persoais ou de grupo deben ser subordinados ó proxecto global.

Destas consideracións xerais despréndense os nosos grandes obxectivos:

A contribución de Galicia á construción de Europa e do Estado autonómico español.

A autoidentificación como idea de articulación.

Unha política económica e social que teña un soporte no territorio e valore o home como peza fundamental.

E todo iso para lograr unha Galicia máis cohesionada, máis competitiva, na que a equidade territorial e social primen sobre un planeamento baseado soamente na eficacia e no pragmatismo porque, desde sempre, defendemos un modelo de sociedade que comporta unha concepción non materialista do home.

O papel das autonomías dentro da Comunidade Económica Europea. Galicia, como todo proxecto rexional europeo, ten que inicia-la reflexión sobre si mesma, considerando os aspectos derivados da súa inserción en Europa. Dunha banda, porque esa é a perspectiva correcta onde debe deseña-lo seu futuro, tan condicionado polas decisións tomadas no seo da Comunidade; pero, á vez, desde Galicia podemos adoptar unha posición activa que lle dea á Comunidade unha visión renovadora sobre o papel das rexións, baseado no principio de subsidia-

riedade, aplicado ás súas relacións cos estados nacionais, coas organizacións internacionais e coa propia construción europea.

Isto concretouse, en primeiro lugar, na presenza de Galicia nos foros europeos, en particular, na Asemblea das Rexións de Europa, ARE, e na Conferencia de Rexións Periféricas e Marítimas, CRPM. Esta participación ten, entre outras, tres dimensións que quero destacar:

A) A institucional, que supón a activa presenza de Galicia, reclamando para as rexións europeas un maior protagonismo na contribución de Europa.

B) A técnica, a través da nosa participación en diversos grupos de traballo, nos que se elabora a documentación que serve de base para o estudo reflexivo dos problemas e solucións, e que despois son trasladadas ás instancias comunitarias, en particular a través do Consello Consultivo das Rexións e Colectividades Locais, adscrito á Comisión da CEE.

C) E, finalmente, a colaboración inter--rexional, mediante convenios de colaboración, inter ou plurirrexionais. Entre eles cabe resalta-los de próximo asinamento co Pays de la Loire, sobre acuicultura, formación profesional e outros temas, e a creación dunha comunidade de traballo Galicia--rexión norte de Portugal, da que xa se están tramitando os estatutos.

Neste contexto, tense que resaltar tamén o realzamento e a revisión do papel da Fundación Galicia--Europa, que ten unha oficina en Bruxelas. É un centro de información importante, tanto para a propia Administración autonómica coma para tódolos sectores económico--sociais de Galicia que queiran integrarse nela.

Estes datos non queren ser máis ca unha expresión da posición de Galicia no movemento rexionalista europeo. En comparación co protago-

nismo desempeñado polas outras comunidades históricas, Galicia retornou, mediante actuacións efectivas e concretas, ó lugar que neste ámbito lle correspondía.

Asumindo, polo tanto, a relevancia do movemento rexionalista europeo, tanto para a construción de Europa coma para estimular a cooperación inter--rexional ou plurirrexional, convén explicar os principios xerais en que ese movemento se debe basear e que se deben entender como unha contribución doutrinal á organización política europea:

Primeiro, principio de subsidiariedade. Cada chanzo territorial débese especializar naquelas actuacións onde se revele máis eficiente, garantindo a existencia de espazos rexionais máis dinámicos e creativos. Esta aspiración deberase plasmar nos tratados comunitarios como principio constitucional xeral, segundo recollen as recentes resolucións da ARE tratadas en Estrasburgo, os días 5 e 6 de decembro de 1991.

Segundo, principio de participación rexional. Na medida en que as competencias exclusivas ou intereses fundamentais do nivel rexional estean en xogo, cumprirá reforzar a representatividade rexional perante o Consello de Ministros da Comunidade Económica, sen prexuício da natural representación dos estados membros neste.

Terceiro, a participación rexional conxunta. Tódalas rexións, dentro da Comunidade Europea, deben ter a posibilidade de participar, desde a fase inicial, no proceso de toma de decisións comunitarias, para facer valer as súas preocupacións e intereses específicos. As institucións existentes e, principalmente, o devandito Consello Consultivo das Colectividades Rexionais e Locais non son suficientes para este fin. Por iso, e exclusivamente para estes efectos, poderíase crear, a medio prazo, un Consello das rexións e, a máis longo

prazo, constituír un verdadeiro Senado europeo das rexións.

Cuarto, o dereito de apelacións. As rexións europeas deben aspirar a se beneficiar dun dereito de apelación propio contra as decisións do Consello e da Comisión.

Quinto, elección do Parlamento Europeo. Deberíase prever que o xeito de escrutinio considere a elección dos membros do Parlamento europeo no marco de circunscripcións electorais rexionais. Europa e, en concreto, as súas instancias parlamentarias e decisorias, presentan máis ca nunca unha especial sensibilidade cara ó feito rexional; proba diso é o Dictame da Comisión do 21 de outubro de 1990, relativo ó proxecto de revisión do tratado constitutivo da CEE sobre unión política.

Así mesmo, parece claro o consenso producido no Consello Europeo, do 15 de decembro de 1990, para lles dar cabida ás rexións e ás entidades locais nos procesos de toma de decisións comunitarias.

Chegou, pois, o momento en que o movemento rexionalista, liderado pola ARE, se enfronte ó gran reto de encontrar en Europa o lugar que ás rexións lles corresponde. E, neste proceso, Galicia está achegando a súa colaboración entusiasta, sabendo que o rexionalismo europeo é non só unha forma de identificación, senón tamén un modo de situar Galicia no lugar debido, pola súa iniciativa e potencialidades, dentro do contexto europeo.

A consolidación das autonomías no sistema constitucional español. O mesmo tempo que en Europa o movemento rexional vai tomando forma, dentro do Estado español foise consolidando o sistema autonómico. As comunidades autónomas, como expresión do autogoberno das nosas nacionalidades e rexións, teñen hoxe soamente trece anos de vida. Sen embargo, por responder a necesidades e aspiracións profundas dos diversos pobos e nacionalidades de

España, están plenamente enraizadas e constitúen unha conquista irrenunciabile.

A previsión contida no capítulo III ou título VIII da Constitución converteuse, con carácter inmediato, nun sistema xeneralizado.

Esta xeneralización do modelo autonómico e a súa consolidación, nun período brevísimo de tempo, demostrou que os constituíntes non íamos por mal camiño. Pero no proceso evolutivo da nosa historia cómpre dar un novo paso, que vén esixido pola madurez atinxida polas autonomías, e que lles permita a estas asumir no sistema constitucional o peso que lles corresponde. Este novo paso está demandando unha reforma constitucional, aínda que limitada. A Constitución de 1978 non se debe sacralizar, senón que debemos ter a valentía suficiente para adaptala progresiva e decididamente ás necesidades reais de España.

A súa pervivencia soamente se asegurará na medida en que responda realmente ó seu obxectivo: se--la norma suprema que garanta a soberanía do pobo e que articule os sistemas básicos da nosa convivencia. Agora ben, a adaptación da Constitución á realidade social débese facer de xeito prudente e evolutivo, mediante retoques parciais e nunca de xeito global.

A xeneralización das autonomías e a súa importancia crecente dentro das administracións públicas territoriais fai necesario que pensemos en abordar unha indispensable reforma da Constitución que lle asegure ó Senado un maior compoñente territorial, o cal deberá estar vinculado ás autonomías, co fin de conseguir que o Senado se constitúa no foro de discusión e no motor capaz de asegura--la articulación equilibrada das autonomías dentro do sistema constitucional.

Por iso propoñemos unha reforma limitada da Constitución nos seguintes aspectos:

Que os senadores elixidos polo conxunto das provincias se limiten a un total de 150 --artigo 69.2 da Constitución--, reducindo tamén a 2 os senadores elixidos dentro dos cabidos ou consellos insulares --artigo 69.3--. Que os senadores elixidos polos parlamentarios autonómicos se eleven a 150 --artigo 69.5--. Que nos temas que afecten directamente ás comunidades autónomas o Senado sexa unha auténtica Cámara colexisladora, na que se inicie a discusión parlamentaria, especialmente a relativa ós aspectos básicos do financiamento das comunidades autónomas.

Esta reforma constitucional deberase completar co desenvolvemento, mediante lei orgánica, do artigo 131.2 da Constitución, co fin de constituír un Consello económico e social e un Consello autonómico, como alí se prevé. Este último asumirá a función de coordina--la planificación do Estado central e das comunidades autónomas e a coordinación das súas políticas económicas.

A concepción da Autonomía. Non quero rematar esta parte da miña intervención, dedicada a afondar no papel institucional que debe xogar Galicia como Comunidade Autónoma, sen facer unha referencia ós que considero conceptos clave: autoidentificación, autogoberno, solidariedade e participación.

Autoidentificación: é o dereito a ser galego con tódalas consecuencias, pero sen que iso teña nada que ver co concepto confuso, anacrónico e inconstitucional da autodeterminación. Polo contrario, trátase de lograr, á vez, o recoñecemento da propia personalidade para unha máis perfecta unión e integración do conxunto.

Autogoberno: o "self--Government" dos anglosaxóns pasa por dous supostos: autonomía real e representación auténtica do pobo. E supón, igualmente, medios axeitados para resolve--los problemas de cada territorio, o que por desgracia hoxe non ocorre. Dentro desta concep-

ción autonómica, por outra banda, non caben novos centralismos; tense que lograr de abaixo para arriba, con amplos procesos de desconcentración e descentralización, unha estreita cooperación coas administracións locais.

E de lamentar, ó respecto, que os mecanismos financeiros previstos na Constitución e na Lei orgánica de financiamento das comunidades autónomas, LOFCA, non foron desenvolvidos; así sucedeu coas asignacións para nivelación de servizos --esenciais para Galicia e outras rexións menos desenvolvidas--; a participación máis efectiva das autonomías na política de incentivos rexionais; a falta de capacidade para determina--los ingresos dispoñibles, e así sucesivamente.

Solidariedade: porque cada Autonomía ten que colaborar coas demais e co Estado nacional, dentro dunha plena lealdade constitucional e estatutaria, á vez que uns teñen que axuda--los outros a través de servizos públicos e sociais mínimos e dun correcto e eficaz funcionamento do Fondo de Compensación Interterritorial.

Cuarto --e último--, participación: porque tódalas autonomías deben participar na formación das vontades do Estado, para os efectos interiores e exteriores e, en particular, nas cuestións comunitarias europeas.

A autoidentificación como articulación do sistema. Paso agora a expoñer sucintamente os obxectivos e políticas concretas relativos a aspectos tan definitorios da nosa personalidade como pobo como son a lingua, a cultura e a Galicia do exterior.

A lingua como afirmación da identidade cultural de Galicia e da súa autoidentificación. Un idioma propio constitúe a base de identidade máis clara dun pobo e o vínculo esencial de unión entre as súas xentes. Por iso, o Estatuto de autonomía de Galicia estableceu como

obriga para os poderes públicos galegos, ademais de garanti--lo uso normal e oficial do castelán e do galego, potencia--lo uso normal e oficial dos mesmos, potencia--lo emprego deste último e dispoñe--los medios necesarios para facilita--lo seu coñecemento.

A acción do Goberno neste campo desenvólvese a través da Comisión Coordinadora para a Normalización Lingüística, desde a que se pretende potencia--lo uso do galego. A potenciación da nosa lingua ten unha das súas bases no ensino.

A constitución dos equipos de fomento da lingua galega nos centros educativos é un primeiro paso, de carácter experimental, para unha formación con metodoloxías axeitadas para Galicia.

A normalización lingüística debe abarcar tódolos campos sociais, con estratexias selectivas para estruturar linguaxes específicas --administrativa, científica, xurídica, etc.--, e co obxectivo global de xeneralización do idioma así como o seu recoñecemento a nivel internacional. Neste sentido propoñémonos expoñer perante o Parlamento europeo o recoñecemento do galego como lingua comunitaria.

Este labor de difusión e de normalización do idioma ten que considerarse doutra banda como unha tarefa colectiva.

Os convenios coa Real Academia Galega, co Tribunal Superior de Xusticia de Galicia, coa Federación Galega de Caixas de Aforro, cos sindicatos, etc., intensificáronse como medio idóneo para a extensión da normalización lingüística a tódolos campos da vida social.

Igualmente cómpre impulsar accións de carácter científico que permitan abordar esta tarefa sobre bases sólidas: o Mapa socio--lingüístico de Galicia, a elaboración das linguaxes informáticas no noso idioma, etc., son accións que deberán ser completadas como instrumen-

tos básicos para a tarefa común da normalización.

A atención ó galego, alí onde se fale, é un principio claro que nos fai proxectar ó exterior para a conversión e extensión do idioma. Deste xeito, buscámo--la presenza da nosa lingua nas exposicións e certames internacionais, a atención ás nosas comunidades no exterior e o impulso dos estudos no campo internacional e nas comunidades limítrofes e, sempre, coa conciencia clara de que a convicción, o diálogo e a atracción son as mellores vías de promoción lingüística, na que os medios de comunicación teñen un importante papel, polo que lles pedimos que incrementen con decisión o emprego do galego para así ter, cada vez máis, medios e símbolos cos que autoidentificarnos.

A cultura galega, un factor de autoidentificación. A cultura galega, alicerce de toda acción colectiva, ten unha rica materialización no noso contorno rexional. Está na nosa realidade natural, desde os montes ás rías; está na nosa riqueza artística, románica e barroca, na súa ourivería, nunha lingua inmarcescible. Está tamén na forza do popular, na continuidade do folclore e nas vivencias máis profundas, porque entendémo--la cultura como un estado de sentimento comunitario que leva a unha sociedade a definirse a través das súas crenzas, usos e creacións culturais, como unha unidade peculiar e diferenciadora.

A identidade colectiva nace, xa que logo, dun sentimento unitario, da vontade das mulleres e dos homes de pertenceren a unha comunidade, a un pobo.

Este patrimonio identificable, de elevada significación espiritual, non é para nós un museo morto, unha cripta intanxible. Natureza, creación espontánea, obra de arte; en suma, como dicía o gran Ramón Piñeiro, "a enerxía activa que configura constantemente a identidade de cada pobo", de xeito

que "a vitalidade cultural dun pobo é o seu patrimonio máximo", o poder máis importante "é o poder da cultura", cultura é xustamente "a resposta que o home dá á natureza", a actividade creadora do home para atender--las súas necesidades de autorrealización. "En suma" --remataba Piñeiro-- "todo o que o home vai creando para os seus propios fins é o que chamamos cultura".

Por iso, porque se trata de crear respostas, a cultura non é só un patrimonio, senón un cultivo aberto e permanente; pluralista e histórico, un desafío e un compromiso. Por iso, un pobo creador só pode ser un pobo culto; e deixa de selo en canto deixa de ser creador.

A xeración "Nós" advertiu e desenvolveu estes principios, primeiro o de identificación dun legado importante e en gran parte descoñecido. E nós, cando falamos de autoidentificación, estámonos referindo a que Galicia asume claramente a súa personalidade, a súa conciencia de ser ela mesma, a súa lingua admirable, os seus costumes e valores; quere se--la que foi e a que será, pero séntese participativa nas grandes empresas europeas e universais.

Eu creo que iso esixe --e esta paréceme se--la mellor interpretación do último Risco e do mellor Cunqueiro-- unha capacidade para transcender calquera tentación localista; recoñecer que é galego o que ocorre e o que se produce en Galicia e tamén o que fan os galegos en calquera parte ou en calquera materia. Consiste en respectar sempre a tradición popular, como fixeron o padre Sarmiento, Rosalía de Castro, Quevillas ou Otero Pedrayo, e saber que hai que superala en obras de alta cultura. Como dicía Risco, "temos que poñe--la cultura europea en galego", "europeísmo e enxebrismo conxugados dan o atlantismo", dicía o grande mestre, e a cultura galega ten que se realizar en occidentalismo e europeísmo.

Para que a cultura sexa un proceso vivo e enriquecedor para todos os galegos, hai que deixar á marxe, con decisión, todas formas de política cultural baseadas no mero paternalismo e no enfoque dirixista de determinadas accións e proxectos de contido cultural. Nós entendemos que a cultura é tarefa que lle incumbe á sociedade enteira, non como algo que lle é alleo, senón como elemento radical do seu propio ser e sen a existencia do cal unha sociedade libre deixa de ser ela mesma.

Por iso, a acción administrativa sobre a cultura consiste, fundamentalmente, no establecemento dos alicerces básicos para que a creatividade individual e social poidan medrar e desenvolverse por si mesmas, e de tal maneira que, ó facelo, todos os que forman parte dela se enriquezan como cidadáns.

Por outra banda, a acción cultural abarca todas institucións que se ocupan do feito cultural; con elas cómpre ter unha relación directa e fluída que sirva para contrastar puntos de vista e para reformar ou modificar posicións.

Nesta tarefa, por isto, ningún se debe sentir excluído, xa que todos estamos comprometidos na reflexión e na acción cultural, para facer da cultura galega unha realidade articulada e aberta que, partindo do seu pasado, estea --como sempre estivo-- informada polas correntes ou movementos culturais de ámbito universal. Así, cando desenvolvámo--la identidade cultural de Galicia estamos tamén contribuíndo á cultura entendida como un ben universal.

O entende--la cultura como unha tarefa de todos, queremos chama--la atención, unha vez máis, sobre o grande papel que debe te--la sociedade galega na conservación e na difusión do noso importante patrimonio artístico e cultural. Dunha maneira especial, desexámo--la colaboración das empresas e da iniciativa privada neste campo, xa que

os medios que se precisan son moi cuantiosos e as disponibilidades públicas insuficientes.

Unha política cultural ten que incluír tamén, aínda que sexa dun xeito indirecto, a defensa e ordenación do patrimonio natural recibido, xa que a conservación da natureza é, así mesmo, o reflexo dunha actividade cultural profunda, polo que se descoidámo--lo medio poñemos en perigo as nosas propias condicións de vida.

Non comparto as teses pesimistas dalgún libro recente como o de Hans Jonas, para quen "o prometeo definitivamente desencadeado da técnica podería conduci--la humanidade ó bordo do abismo", pero si creo, con Hans Jonas, que é absurdo opoñe--la natureza ó reino do humano; ambos teñen un destino solidario, ata tal punto que a conservación daquela implica a permanencia do outro. A natureza, é certo, xa non é aquela reserva fabulosa e inesgotable, senón que, ó facela manipulable, convertémola nun ser fráxil e ameazado. E, por iso, comparto todas preocupacións para establecer urxentemente unha nova responsabilidade cara a todo o non humano, xa que se descoidamos isto último poñemos en perigo as nosas propias condicións de vida. Hai un imperativo absoluto: que a humanidade exista. E dicir, que como non témo--lo dereito de escolle--lo non--ser para as xeracións vindeiras, cómpre que enunciemos de novo o imperativo categórico de Kant e "actuemos de tal xeito que os efectos das nosas accións sexan compatibles coa permanencia dunha vida autenticamente humana sobre a terra".

Desde un punto de vista operativo, distinguimos entre actividades culturais fomentadas ou subvencionadas polo Goberno --aquelas que teñen un valor expresivo, local, tradicional, folclórico, etc.--, e que, certamente, son ou se entenden como un servizo público ó lado dunha cultura popular; e aquelas, ben distintas, que teñen un valor e

unha eficacia que as fai --por dicio en termos económicos-- competitivas e que cabe entender non en termos de servizo senón de investimentos.

Intentámo--lo equilibrio entrámbalas dúas accións cos ollos postos na necesidade que o noso país ten da creación de infraestructuras culturais e xuvenís, a consolidación e utilización do noso rico patrimonio arquitectónico e a conservación e o coñecemento da riqueza artística e documental, ou a preparación duns espazos xuvenís capaces de dinamiza--la demanda.

Outro aspecto básico que hai que resaltar é o referente á defensa do riquísimo e pouco explorado patrimonio etnolóxico e arqueolóxico, mal recollido aínda en museos, fonotecas e videotecas.

O noso patrimonio histórico-documental precisa dun inventario e de ordenación. Por iso, este Goberno poñerá en marcha a Comisión Superior do Patrimonio Galego, o Instituto de Restauración e o Centro de Estudio e Difusión, apoiado en publicacións, bibliotecas e medios audiovisuais, que serán ademais instrumento de primeira orde para a promoción exterior de Galicia.

Pensando nisto, promovémo--la grande exposición "Galicia no tempo", no recinto de San Martiño Pinario, onde os galegos témo--la oportunidade de ver reunidas, por primeira vez, as grandes pezas da arte galega de tódolos tempos e, polo eco que está atinxindo nos medios de comunicación nacionais e estranxeiros, actúa como medio difusor de gran alcance dos valores da nosa cultura e da nosa realidade.

O noso patrimonio documental está merecendo, igualmente, a nosa atención: a toponimia, a epigrafía, as fontes literarias e a documentación propiamente dita van ser obxecto de inventario, recolleita, custodia e publicación.

Darémo--la vitalidade que se merece a tódolos nosos centros de estudio e investigación da cultura e da realidade galega, porque somos conscientes de que o seu coñecemento é elemento substancial de nós mesmos, para apoiar nas raíces do noso ser o novo e grandioso esperar cultural que se avexina aproveitando as posibilidades da sociedade, da información e da comunicación.

A Galicia do exterior. Partindo do principio incuestionable de que Galicia non é soamente un territorio xeográfico, senón tamén unha comunidade humana universal, debido ó asentamento de moitos galegos en países de distintos continentes, dedicámoslle unha especial atención á Galicia do exterior, procurando que o noso sentido de solidariedade e sentimento de pobo, que ós galegos nos impulsa, se reafirme con solidez e permanencia no tempo.

De acordo con este criterio establecemos, neste primeiro ano de goberno, programas de actuación dentro da asistencia social, da formación e da acción cultural, con especial atención á xente nova e á terceira idade, ó mantemento estrutural e funcional dos nosos centros e sociedades no exterior, das nosas asociacións empresariais fóra de Galicia e aínda de España e, de forma preferente, ó mantemento e coidado das nosas tradicións, cultura e lingua.

Por iso, as diferentes consellerías implicadas asinaron partidas presupostarias complementarias ós créditos propios da Secretaría que se ocupa especificamente destas comunidades galegas, para lles conceder ás nosas entidades --centros sociais, hospitalarios ou residenciais, secularmente exemplares, na situación actual ás veces difícil-- axudas asistenciais extraordinarias. Ademais, a 1.600 galegos residentes en países de Iberoamérica proporcionóuselle--lo reencontro coa súa terra, facilitóuselles igualmente a varios centos de mozos a convivencia ou coñecemento, a

través do programa de campamentos, coa terra do seu país; e fortalecéronse, igualmente, as canles de comunicación e información.

A política económico--social. O noso enfoque da política económica e social parte dun diagnóstico da realidade actual, xa anticipado nos libros brancos do noso programa electoral, e exposto con maior profundidade tralo inicial labor de goberno, para --baseándose nel-- defini--los escenarios de futuro posibles, mediante unha selección estratéxica das nosas potencialidades e unha análise operativa superadora das debilidades e barreiras que dificultan o avance.

Non estamos ante un problema de fáciles solucións --sería ilusorio pensalo--, porque a conxuntura histórica en que nos atopamos sitúanos ante unha realidade complexa. A sociedade e a economía galega están oprimidas por déficits de recursos humanos e de infraestruturas característicos dunha rexión nas fases iniciais do seu desenvolvemento. Sen embargo, neste momento do desenvolvemento da historia europea, debemos tomar posicións ante obxectivos propios das rexións avanzadas. Unha confluencia coma esta esixe un esforzo superior, pero non podemos limitarnos a solucións parciais ou fragmentarias que non farían máis que trasladar ou incrementa--la problemática actual no tempo. O noso compromiso con Galicia lévanos, por arduo que isto sexa, a acurta--los tempos das realizacións e a facelas nunha fronte moi ampla. Isto só é posible mediante un probeso serio de planificación da economía do territorio, baseado na cooperación social.

Pero a nosa concepción da política económica e social descansa nunha determinada visión do mundo e do home, que pon a súa confianza na acción conxunta na sociedade e na súa capacidade de autoorganización e coordinación coa acción pública nun proxecto común, participativo e asociativo. Cremos no principio de subsidiariedade a escalas: comuni-

taria, nacional, rexional e local.

Pero é evidente tamén que, nunha situación de partida como a que Galicia presenta, a acción coordinada de tódolos poderes públicos resulta imprescindible para canalizar e tratar de resolve--los moitos e graves problemas.

Confianza na sociedade civil, dunha banda, que pode e debe reaccionar ante a magnitude dos retos que se nos aveciñan; e belixerancia doutra, para supera--los moitos condicionantes que nos envolven e, de xeito especial, os financeiros. Para que iso sexa posible, os poderes públicos, todos eles, deben traballar ordenadamente para lle poder ofrecer á sociedade civil opcións concretas e realistas de cooperación, no marco dunha autodisciplina crecente da acción pública, que fructifique nunha Administración máis eficaz, máis xusta e máis solidaria.

Temos que lograr, entre todos, que Galicia deixe de funcionar como unha economía subvencionada, que consiga xera--los seus propios mecanismos de resposta e axuste que fagan posible asegura--la nosa competitividade nas próximas décadas.

Achegámonos a unha sociedade onde a produción industrial se despraza --á vez que se complementa-- pola produción de servizos. Se a fábrica foi o "epítome" da sociedade industrial, as universidades --non a mera oficina como quería Max Weber-- deben ser centros forxadores dun futuro que se adentra nunha sociedade do coñecemento e da información. Unha universidade que estimule a continua innovación e desenvolvemento integral, é dicir, humano, económico e territorial cun alto contido tecnolóxico.

E evidente que a Galicia de hoxe está moi afastada aínda dun modelo deste tipo, pero non é menos certo que cara a el temos que orienta--las nosas accións. Non estou pensando --canto isto digo-- nun modelo de desenvolvemento imi-

tativo ou mimético; hoxe máis ca nunca, é un feito de común aceptación no pensamento teórico e na práctica que cada rexión debe defini-lo seu propio modelo de desenvolvemento, un modelo axustado á nosa realidade, onde as pequenas e medianas empresas, as tecnoloxías axeitadas, a imaxe e calidade dos nosos produtos, os servicios avanzados e uns recursos humanos cada día mellor preparados para poñelo en marcha son o noso marco de referencia.

Señorías, no discurso de investidura, que tiveron o honor de expoñer nesta Cámara, dicía que "a nova Galicia do século XXI requirirá un esforzo colectivo e solidario. Non poderá ser labor duns poucos, só será posible se os galegos adquirimos conciencia da nosa forza, se todos botámo-la cara contra adiante, e sobre todo se lle devolvemos ó noso pobo unha verdadeira ilusión. Temos que enterra-la apatía, o escepticismo, a crítica destrutora, a falta de solidariedade. Temos que potencia-lo noso orgullo nacional, orgullo de sermos galegos..." A nosa política rexional debe propiciar un clima favorable con mestura de cultura, educación e información compartida, onde naza, con naturalidade, unha forte e creadora iniciativa privada.

De aí --e esta é a segunda gran cuestión-- a necesidade de afrontar dous retos a medio prazo:

Gastar mellor, máis eficaz e equitativamente.

Xerar ideas, fomentar sinerxias entre a acción pública e privada; é dicir, fomentar unha cultura da iniciativa e da coordinación.

Pero eses fins, tanto a longo coma a medio prazo, non poden ignorar unha idea para nós capital, que é que a economía está, ou debe estar, ó servizo do home, ó servizo das súas aspiracións. Entre esas aspiracións está o dereito ó traballo e unha calidade de vida socialmente digna.

Tras este obrigado enunciado de principios xerais para defini-la nosa filosofía social e o noso modelo económico, un modelo libre, creativo, xusto e solidario, vou defini-los puntos claves da situación actual, sinalando xa unhas realizacións e dando paso á exposición do noso proxecto de futuro.

A análise das principais magnitudes macroeconómicas dinos que o ritmo de crecemento económico de Galicia foi nos últimos dez anos bastante similar ó do conxunto de España, pero, a partir dunha posición de debilidade, provocou unha perpetuación da situación de Galicia por debaixo dos estándares nacionais, tanto no que respecta á produción por habitante e na renda per cápita coma na taxa de emprego non agrario.

A recuperación da economía española no período 85--89 tivo tamén o seu reflexo en Galicia, se ben os datos dispoñibles permítenos observar unha perda de posicións no conxunto nacional no que respecta á produción e ó emprego non agrario, pasando Galicia do 6,47% de España en 1985 ó 6,18% en 1989. En conxunto, o valor engadido galego pasou de 6,44% do valor de España en 1985 ó 6,37% en 1989, o cal é propio dunha economía estancada cunha lixeira tendencia á baixa.

Por iso é un reto importante a dinamización dos sectores productivos, a creación de emprego e o aumento do nivel da renda real das familias galegas e a iso deben dirixirse os nosos esforzos. Para lograr un éxito considerable nesta empresa non abonda con propoñer situacións sectoriais illadas; polo contrario, cómpre unha acción paralela e coordinada da política de obras públicas, o financiamento autonómico, a potenciación da formación profesional, o impulso á investigación científica, o fomento do investimento en actividades productivas, etc.

Os estudos realizados respecto da comparación de Galicia cos paí-

ses da Comunidade Económica Europea e coas demais comunidades autónomas españolas poñen de manifesto a necesidade de impulsa-la actividade industrial, especialmente nos sectores de bens de consumo, aproveitando vantaxes diferenciais e sectores con demanda de futuro.

Como é sabido, a potenciación da actividade industrial ten importantísimos efectos indirectos sobre o emprego e a renda dos sectores de servizos. En efecto, o modelo económico utilizado no noso Plan económico e social ofrece datos significativos no sentido de que a duplicación do investimento en industrias manufactureiras podería te-lo efecto adicional de crear non só 28.000 empregos máis no sector industrial de aquí ó ano 1994, senón ademais 40.000 empregos no sector servizos.

Isto tería, ademais, importantes repercusións sobre o incremento real das familias galegas e permitiría reduci-lo paro, polo menos, na metade da súa situación actual, de xeito que pasaríamos de 143.000 parados en 1989 a só 64.000 parados en 1994; pola contra, de continuar coas tendencias seguidas ata agora, continuaría sendo en 1994 similar ó de 1989, e no caso dunha redución da tendencia investidora ós niveis mínimos da década anterior, o paro aumentaría en 202.000 persoas.

Conscientes, pois, da importancia que o investimento industrial poida ter no desenvolvemento da nosa débil economía, aplicáremoslle a isto especial dedicación, e como compoñente disto pronto se poñerá en marcha o Instituto de Promoción Económica de Galicia.

A nosa terra presenta hoxe unha base económica propia, dunha rexión que inicia o seu desenvolvemento económico, caracterizado por un sistema productivo dependente dos recursos naturais e cunha utilización dos recursos humanos pouco cualificados e en grave involución demográfica.

O noso tecido empresarial, por outra banda, está pouco articulado e os incentivos endóxeos á innovación aínda son limitados.

A Galicia do futuro, á que tentemos de modo irrevocable e que entre todos estamos proxectando, debe ser unha rexión con maior nivel de vida, incorporada plenamente ó resto de Europa, cunha trama empresarial innovadora e competitiva, cunha utilización de factores productivos avanzados e especializados e cun mercado interno forte e consolidado.

A distancia que separa o escenario actual e a imaxe futura existe, para a súa superación, o fomento dunha industrialización e terciarización baseada --como xa se dixo-- en pequenas e medianas empresas, na mellora das infraestruturas de transporte e comunicación, na mellor formación dos recursos humanos, no rexuvenecemento da pirámide demográfica e na incorporación dunha tecnoloxía avanzada.

As principais políticas sectoriais que comezamos a realizar ou están a piques de comezar son as seguintes:

A) En materia de recursos humanos o déficit está xeneralizado a tódolos factores, de aí a necesidade de complementa-las distintas políticas. Primeiramente, temos que considerar que o noso potencial demográfico está sufrindo unha clara regresión cuantitativa e cualitativa debido ó forte envellecemento da poboación e ó descenso da natalidade, facendo que hoxe Galicia estea perdendo poboación en termos absolutos e vexa reducidas as contribucións dos mozos para a necesaria substitución xeneracional. A súa corrección implica --como na maioría dos países europeos afectados por este problema-- a posta en práctica dunha política demográfica e de protección á familia, en particular á muller traballadora.

Un segundo factor é a necesidade dunha maior cualificación profe-

sional que lles permita ás empresas dispoñer dunha man de obra máis cualificada e a esta de maiores ingresos. Para logralo estamos traballando na mellora dos sistemas de ensinanza profesional, adecuando os profesores e as infraestructuras ás especialidades e os programas ás necesidades de cada comarca de Galicia en xeral. Con este mesmo fin estanse propiciando convenios marco coas empresas galegas para que os alumnos entren en contacto inmediato co mundo laboral. Unha novidade do noso sistema educativo será a creación de estudos de educación medio ambiental.

Dentro das medidas tendentes a mellora-la calidade do ensino e a súa xeneralización a capas máis extensas da poboación deben sinalarse as seguintes: a dignificación do persoal docente da nosa Comunidade Autónoma; os programas de apoio e estímulo á formación do profesorado, xa que a súa preparación incidirá directamente na axeitada formación da xente nova, sobre todo agora que se vai aplicar unha nova lei educativa; e a iniciativa de favorece-lo ensino gratuíto na etapa preescolar, aspecto este de grande importancia no ámbito específico da muller traballadora.

O noso sistema universitario enriqueceuse co potencial das novas universidades, onde se están a desenvolver estudos tecnolóxicos e empresariais que permitan, nun futuro próximo, formar cadros aptos para a xestión e dirección de empresas e para a adopción e difusión das novas tecnoloxías.

B) En materia de recursos económicos, Galicia está relativamente dotada de recursos financeiros propios que están actuando como un excelente soporte para a creación e modernización empresarial, aínda que unha parte non se invista na nosa Galicia.

A cooperación da Administración e as actividades privadas permitirán a posta en marcha dunha nova política de PYMES, na que o modelo

actual de incentivo da empresa mediante subvencións será substituído por outro máis áxil e eficaz que promova investimentos nos sectores estratéxicos.

C) A innovación tecnolóxica será propiciada mediante os parques tecnolóxicos para as actividades industriais, os parques ofimáticos para actividades productivas do sector terciario e os centros de empresa e innovación destinados a fomentar iniciativas empresariais e novos servizos. A nosa Comunidade quedará, así, dotada dunha infraestructura tecnolóxica competitiva e equiparable ás rexións máis avanzadas.

D) A necesaria inserción dos nosos fluxos comerciais en circuitos nacionais e internacionais estase a abordar mediante a promoción do noso comercio exterior a través da presenza en feiras e certames e da campaña de calidade dos produtos galegos.

En canto ó comercio interior, estamos traballando nunha modernización e profesionalización das nosas estruturas comerciais. Como unha acción preferente dentro da política de promoción da nova imaxe de Galicia cara ó exterior está a nosa participación na Expo-92, onde Galicia terá un digno pavillón, e a nosa presenza na Comisión do V Centenario, que, pola nosa proxección histórica cara a América e os intereses permanentes dos galegos naqueles países, é para nós un obxectivo moi querido.

E) Non poderemos rematar esta referencia á modernización dos nosos recursos económicos sen mencionala-la política de pesca, as políticas agrarias e de desenvolvemento rural e os plans para a mellora da produtividade nun sector tan importante para a nosa economía como é o forestal. Pola súa amplitude abonda cunha enumeración das medidas realizadas e das políticas previstas.

En materia de pesca os grandes

obxectivos globais van na liña de aumenta--la produtividade, asegurar un nivel de vida axeitado para a xente do mar, estabiliza--los mercados e asegura--la subministración de materias primas. Estes obxectivos logranse traballando simultaneamente nos seguintes campos: o lexislativo, para te--los instrumentos necesarios para executa--la política prevista; o estrutural, co fin de determina--las carencias, organizativas e de medios, para moderniza--la estrutura productiva dos distintos sectores pesqueiros; e o político, co fin de acada--lo máximo teito competencial e obriga--las administracións española e comunitaria para que adopten as medidas oportunas que beneficien a actividade pesqueira galega.

De forma concreta cabe destacar, entre outras, as seguintes accións:

Defensa dos nosos caladoiros tradicionais en augas de terceiros países a través de reivindicacións ante o Goberno central e as institucións comunitarias.

Apoio ás confrarías, organizacións de produtores, asociacións pesqueiras e cooperativas de produtores.

Recuperación e protección dos recursos do noso litoral a través de plans de ordenación da actividade pesqueira en augas do ámbito territorial de Galicia.

Mellora das estruturas productivas mediante a renovación da flota e industrias de transformación, potenciación da acuicultura e impulso ás novas tecnoloxías nestes campos.

A defensa dos mercados tradicionais e apertura doutros novos.

Remata--lo proceso de transferencias de medios no campo do salvamento marítimo, da ordenación e da industrialización pesqueira e dos portos pesqueiros.

F) En materia de agricultura e gandería:

Unha política incentivadora do cooperativismo e asociacionismo no medio rural.

A mellora da capacitación profesional mediante a creación dos centros de desenvolvemento rural das parroquias (700 centros ó final do período 90--93).

Reorientación da produción gandeira ás novas esixencias do mercado.

Plans de mellora da eficacia e produtividade das explotacións leiteiras para conseguir niveis competitivos cos países atlánticos da Comunidade Económica Europea.

Potenciación das variedades autóctonas no sector vitivinícola, favorecendo a agrupación de produtores para a comercialización.

Especial importancia tiveron as accións en política forestal, logrando unha notable diminución da masa forestal afectada polos incendios. Entre outras medidas pódense cita--las seguintes: racionalización e incentivación da produción forestal; ampliación do número de especies e mellora de ecosistemas fráxiles; potenciación do sector transformador da madeira, completando os circuitos productivos preexistentes e mellorando a investigación forestal.

G) Gran importancia para o noso desenvolvemento económico, mediante unha utilización adecuada e competitiva dos nosos recursos naturais, culturais e humanos, presentan as actividades turísticas. Por iso, este Goberno está a propicia--la consolidación dun modelo turístico innovador que optimice as nosas posibilidades. Os puntos básicos desta política turística son os seguintes:

Creación de hostelería de calidade.

Explotación turística e deportiva das rías con extensión da práctica da navegación deportiva.

Desenvolvemento do turismo rural, explotación turística da caza e a pesca, e creación dunha rede de aloxamentos en pazos e casas nobres.

Promoción e ordenación do Camiño de Santiago.

Creación dun Instituto de Promoción Turística de Galicia.

Un gran obxectivo no que se integran a promoción da nosa cultura e os aspectos substanciais da identidade de Galicia coa difusión a todo o mundo do que Galicia será o Plan Xacobeo 93, que fará da nosa terra un centro de atención mundial, co que isto supón para a promoción da nosa cultura e da nosa economía, pero sobre todo manifestación exterior de Galicia como punto de referencia da unidade europea, expresada a través do camiño por excelencia, o Camiño de Santiago.

H) O desenvolvemento cualitativo dos nosos recursos humanos e económicos, ós que acabo de facer referencia, non lograría desencadear tódalas súas potencialidades se non lograsemos romper a barreira que desde sempre impuxo o noso illamento xeográfico. Non esquezamos que a accesibilidade ós centros de desenvolvemento, a mobilidade interior dos factores de produción e a existencia dunha infraestrutura de comunidades avanzadas son condicións imprescindibles para o desenvolvemento socio-económico, particularmente nas rexións periféricas como Galicia.

Os logros acadados coa extensión a Galicia das autovías son tan coñecidos que nin é preciso insistir máis nese punto. A súa consecución é requisito imprescindible para o noso desenvolvemento. Igualmente, estamos avanzando na mellora das comunicacións ferroviarias, e non refugamos lograla conexión coa rede de gran velocidade. Entre

os traballos realizados pódense citar os seguintes:

Elaboración do plan de estradas de Galicia.

Plan especial de autovías e vías rápidas de comunicación interior.

Plan do Camiño de Santiago.

E como obxectivos, preséntanse os seguintes:

Mellora das comunicacións intercomarcais que permitan o acceso de tódalas comarcas ós grandes eixes de comunicación.

Renovación da rede primaria e secundaria.

Unha mención especial merece o Plan de telecomunicacións que dotará a Galicia dunha rede avanzada, equiparable ás rexións mellor dotadas de Europa. Podo citar as seguintes actuacións en marcha, nas que colaboran diversas empresas e institucións:

A creación dun centro de servizos avanzados de telecomunicación, incluíndo un servizo de información pesqueira.

Liña estratéxica de fibra óptica para Galicia.

Rede de radiotelefonía móbil.

Rede de voz e datos.

Estas infraestruturas de transporte e comunicacións compléntanse co plan iniciado e asinado para a mellora da electrificación rural, o Plan de telefonía rural e, con referencia a outras cousas, o próximo establecemento da rede gaseística.

Todo o enumerado ata aquí constitúe un esforzo de gran calibre que quere emendar, no prazo de tempo máis breve posible, os déficits acumulados no noso sistema económico e social e na nosa dotación in-

fraestructural. A multiplicidade de accións leva consigo unha prolongación dos obxectivos no tempo, pero mediante o proceso de coordinación e planificación que estamos realizando será posible que, finalmente, Galicia ofrezca unha imaxe próxima ó modelo tendencial que antes definimos.

Sería máis fácil para o Goberno que presido centrarnos nunhas poucas accións prioritarias e espectaculares a curto prazo, pero optamos por un camiño máis difícil, aínda que máis serio e eficaz no medio e no longo prazo, porque, como dixeron o primeiro, o noso é un proxecto a medio e longo prazo, de verdadeira e profunda renovación das nosas estruturas. Cando as diversas liñas de actuación cheguen á súa fin, a oferta de Galicia será xa competitiva no mercado europeo, o cal non se lograría con actuacións puntuais, por moi espectaculares que algunhas delas fosen.

As políticas sectoriais e de infraestructuras acadan o seu complemento adecuado cando se enlazan cos programas de contido social medio ambientais e de desenvolvemento local, que serán tratadas a seguir.

Entre os bens sociais, un dos que ten maior demanda é o da promoción da vivenda polas carencias que a afectan. Para estes efectos o Instituto Galego de Vivenda e Solo está a desenvolver importantes actuacións para a promoción do solo e a construción de vivendas sociais que ten uns obxectivos concretos e explícitos no plan cuadrienal --xa aprobado-- de vivenda e solo de 1990--93. Así mesmo, elaborouse un programa para a rehabilitación de vivendas rurais e erradicación do chabolismo. A construción de vivendas complétase coa preparación do solo para usos terciarios e industriais, o que constitúe unha acción importante de cara a introducir unha maior racionalización no uso do solo, dentro dos municipios e bisbarras da Comunidade Autónoma. Esta tarefa complétase coas actuacións directamente urbanísticas.

Realizouse a revisión das normas complementarias e subsidiarias das catro provincias, ademais de diversos instrumentos urbanísticos que teñen por obxecto regula--lo caótico crecemento dos nosos asentamentos de poboación. Esta tarefa continuará mediante programas en fase de elaboración sobre a disciplina urbanística e racionalización da xestión. Neste mesmo ano presentárase ó Parlamento a Lei de ordenación do territorio, tan necesaria para evitar que continúe o crecemento incontrolado das nosas aldeas, vilas e cidades.

Este tipo de accións complétase coa mellora ou creación de infraestructuras destinadas a rexenera--lo medio. Así, podemos cita--lo programa de medidas urxentes de residuos sólidos urbanos, o desenvolvemento do Plan de saneamento das rías, o Plan hidrolóxico, os plans para mellora--lo abastecemento e saneamento de grandes cidades e outras múltiples actuacións puntuais que están incidindo paulatinamente na mellora do noso deteriorado contorno ambiental.

Loxicamente, con isto non rematan as accións encamiñadas a recuperar e conserva--lo noso medio ambiente. Se por unha parte están en marcha novos plans, como os de delimitación e tratamento dos espazos naturais protexidos, a protección das nosas concas fluviais, etc., por outra, estamos levando a adiante unha acción decidida para facer compatible a implantación de actividades industriais coa política de protección do medio, esixindo as medidas necesarias para minimiza--los impactos negativos, porque en Galicia non se pode prescindir da industrialización das súas materias primas, das que o aproveitamento, ás veces, incorpora procesos de fabricación con certo risco ambiental. Non rexeitámo--lo crecemento económico, porque o necesitamos, pero tampouco renunciamos a mellora--lo noso medio natural e cultural, porque a súa preservación é obxectivo preferente para lograr un aumento da calidade de vida.

Nesta mesma dirección, de mellora--lo nivel de vida da nosa poboación, estamos decididos a levar a adiante unha política de descentralización e desconcentración que acerque a tódolos cidadáns, e non só ós das cidades, os servicios administrativos, sanitarios, sociais, asistenciais e outros e que permita, dentro do que está nas nosas mans, reduci--las inxustas diferenzas acumuladas entre a poboación que vive nas zonas máis desenvolvidas e a poboación rural das zonas menos favorecidas. A redución dos desequilibrios internos é hoxe, xunto coa política do medio ambiente, un obxectivo básico na planificación de tódalas rexións europeas, e nós non podemos renunciar a iso, aínda que no noso caso a gravidade do problema é notoria pola insuficiencia dos tratamentos realizados ata agora.

Un instrumento específico para este fin é a posta en marcha dun plan de desenvolvemento comarcal que inclúe un modelo integrado e participativo de desenvolvemento endógeno, cunha filosofía que descansa no principio de cooperación e estímulo que debe desempeña--la Administración en relación cos entes locais. Este plan implica un notable esforzo de coordinación que se verá compensado pola introducción de criterios de racionalidade e eficiencia na utilización dos nosos recursos locais, no uso do solo e na súa vertente de instrumento de orientación e estímulo ás iniciativas dos axentes socio--económicos locais. Dada a complexidade do programa, iniciámo--los traballos en catro comarcas--piloto, unha por provincia, das que se estenderá a experiencia ás restantes comarcas galegas, unha vez comprobada a validez do modelo.

Sen embargo, cando falamos de desequilibrios non podemos circunscribirmos ós de tipo económico e territorial porque a sociedade galega, tal e como sucede no resto de España, padece desequilibrios crecentes que inciden sobre as camadas sociais máis desfavorecidas. Da si-

tuación social que se xerou despois da crise económica dos anos 70 xurdiu o que socioloxicamente se vén denominando "a nova pobreza". Neste segmento social atópanse os parados de longa duración, os mozos sen emprego, ós que se xuntan os minusválidos, os anciáns e outros colectivos necesitados dunha protección especial. Neste contexto o Goberno galego establece un obxectivo marco, no ámbito dos servicios sociais: garantir unhas medidas de protección social básica para tódolos cidadáns, así como o incremento das prestacións e servicios que posibiliten a mellora das condicións de vida. A consecución de tal obxectivo lévanos ás seguintes liñas básicas de actuación:

Ampliación da rede de servicios sociais comunitarios de xestión municipal a tódolos municipios.

No ámbito da terceira idade, a Xunta de Galicia asume a recuperación da ancianidade como un elemento necesario de dinamización social, consciente de que os anciáns están en posesión dun elevado patrimonio cultural e de experiencia que non se pode perder. A nosa filosofía está encamiñada a melloralas condicións de vida dos anciáns, sen caer en posturas paternalistas, para que os maiores sigan sentíndose persoas responsables e necesarias para a construción da sociedade actual e futura.

A integración social dos minusválidos, a protección do menor, as medidas de inserción social --coa lei en trámite parlamentario-- e outras constitúen, sen dúbida, o máis serio esforzo, e case diría o único esforzo ata agora, levado a cabo na nosa Comunidade Autónoma para reduci--los problemas derivados de calquera tipo de marxinación.

Nun ámbito máis específico, dentro dos servicios sociais, debe enmarcarse a política sanitaria da Xunta. A importancia que a iso lle dedicamos queda probada co logro da transferencia do INSALUD, aspecto que por si só xustifica unha etapa

importante en calquera acción de goberno. O desenvolvemento dos contidos de tal transferencia e a aplicación do Plan de ordenación territorial sanitario de Galicia son obxectivos inmediatos que van permitir implantar un modelo sanitario diferenciado para Galicia baseado na versatilidade e a liberdade, e que a nivel rural permitirá unha aproximación da asistencia ó usuario, tanto pola municipalización do médico de cabeceira coma pola potenciación das estruturas sanitarias no ámbito comarcal.

Neste horizonte ten que se integra--lo Plan de saúde mental que se derivará da Lei de saúde mental de Galicia, conforme o proxecto xa presentado polo Goberno e ó que espero que esta Cámara lle dea a súa aprobación.

Hai outros aspectos da política social que teñen unha clara incidencia na calidade de vida, como son a atención á xuventude, ó deporte e á protección cidadá. Vou enumerar algúns dos obxectivos que o meu Goberno ten formulados nestes tres puntos.

A política da xuventude enténdemola como fomento da participación dos mozos a través dunha plena descentralización, que evite o illamento da problemática de xente nova dado o conxunto social en que se integra. Centrémonos nos seguintes aspectos: asociacionismo xuvenil, creación de infraestruturas --rede de casas e centros de xuventude, albergues, centros de vacacións, etc.-- e política de información para a xuventude que quere-mos que se centre na potenciación do asesoramento dos centros tanto propios coma municipais.

A política deportiva apóiase en tres piares básicos: a infraestructura, o ensino e o fomento da actividade deportiva, incluíndo o deporte de elite ou alto nivel. A actualización do censo de instalacións permitiu coñecer e priorizar as necesidades infraestructurais. Así mesmo, establecéronse colabo-

racións con outras entidades para coordina--los esforzos de inserción. Cómpre facer unha mención especial do INEF e da Escola Galega do Deporte. Ambas xogan un papel fundamental para elevar a difundir-lo ensino deportivo en Galicia.

Tampouco se esqueceu un aspecto tan fundamental como a potenciación da actividade deportiva extraescolar. Citemos como realización importante o Centro da Tecnificación Deportiva, foso ó redor do cal se aglutina o traballo de alto nivel cos deportistas galegos.

En canto á protección cidadá, a meta que sinalamos é a de logra--la coordinación necesaria entre todas as administracións para acadar unha capacidade de funcionamento que lles dea resposta rápida e eficaz, en situacións de risco, a todos os cidadáns. Para iso foron marcados tres obxectivos prioritarios: a elaboración de plans de urxencia, o establecemento do sistema operativo de comunicacións e organización de datos e a cooperación cos concellos para a potenciación dos servizos municipais contra incendios e salvamento, que constituirán o nivel primario de resposta.

Con ser moi importantes as accións enumeradas para o desenvolvemento de Galicia, a súa prosperidade e a súa saída do nivel de desenvolvemento comparativo esixen a elaboración dunha estratexia capaz de supera--lo noso retraso tecnolóxico.

Unha política tecnolóxica para a Galicia do ano 2000. A dependencia tecnolóxica cada vez maior que padecen as rexións e países menos desenvolvidos redúceos a meros subministradores de materias primas, coa grave consecuencia de ser cada vez máis grandes as dificultades para logralo. A situación actual esíxenos unha postura estratéxica a partir da cal poidamos chegar ó final do presente século, en condicións dunha favorable equiparación.

A estratexia para a Galicia do

futuro fundamentarase nunha política de innovación tecnolóxica, que conseguirá o imprescindible clima social que, baseado nun sistema de ciencia e tecnoloxía, asegure a aparición dunha actitude innovadora. Numerosos estudos e análises de realidades e tendencias confirman que a innovación é unha actitude sustentada polos segmentos significativos da poboación que protagonizan os cambios, cunha forte relación entre as comunidades científica e empresarial. É evidente o papel que en todo proceso de desenvolvemento tecnolóxico teñen que xogar as universidades e outras institucións científicas, elevando o nivel de coñecementos e transmitíndoo á sociedade.

Igualmente, os empresarios teñen que saber aproveitar as oportunidades que ofrecen as novas tecnoloxías, pero sempre nunha fase de lanzamento correspóndelles ós poderes públicos asumir o papel de liderato; para crear en Galicia ese clima innovador, a Xunta establecerá as seguintes medidas de fomento:

1.-- Creación de mecanismos de innovación, os xa mencionados parques tecnolóxicos, parques ofimáticos e centros de innovación.

2.-- Axuste dos mecanismos educativos existentes, nos seus diferentes niveis, atendendo dunha maneira especial as novas titulacións e formación continua.

3.-- Fomento das iniciativas empresariais.

4.-- Establecemento dun sistema integrado de información.

O seu desenvolvemento terase que efectuar como unha acción globalizadora, evitando iniciativas parciais que puidesen, mesmo, supoñer un lastre na execución de tal política. A instrumentación da propia lei da ciencia e tecnoloxía orientarase nesta dirección. Ante unha política centralizada e filtrante de investigación, con grandes centros devoradores de recursos

e escasamente flexibles, cómpre apostar pola creación dun sistema de unidades autónomas, conectadas coas capacidades básicas do país, ás cales se achegarán novas tecnoloxías. Estas unidades funcionarán en forma de rede, baixo unha adecuada coordinación, e con criterios de xestión. O mesmo tempo, será unha política de integración de todos os axentes económicos, científicos e sociais.

Queremos unha Galicia na cal as tecnoloxías de carácter horizontal, é dicir, aquelas que inflúen no desenvolvemento dos diferentes sectores da actividade económica e industrial, estean presentes:

A microelectrónica e informática, coa súa repercusión nas técnicas de deseño, enxeñería e fabricación asistidos por ordenador, na automatización ou na robótica.

A autoelectrónica e a súa importancia nos sistemas avanzados de información.

As telecomunicacións e biotecnoloxías; a ciencia dos materiais; química fina; enerxía, etc.

E, sobre todo, as tecnoloxías avanzadas de xestión, para conseguir o capital humano necesario que coa adecuada preparación permita a execución material dos plans e a consolidación de Galicia como unha realidade do futuro. Ese futuro depende dunha maneira absoluta do nivel de preparación das nosas xentes. Aquí é onde o sistema educativo terá que xogar un papel esencial. As universidades terán que pensar non só en dedicar os seus esforzos ás dúas áreas que lle foron tradicionais: a docencia e a investigación; terán que se ocupar tamén da formación continuada e mesmo da promoción; a formación prolongarase desde o momento da graduación ata a xubilación ou o retiro. E esta é outra das cuestións claves da estratexia: a indisolubilidad entre a innovación e a formación.

Creado este clima, producirase presumiblemente na sociedade o necesario desenvolvemento, tanto nos sectores maduros da economía galega coma nos emerxentes; neles as iniciativas empresariais encontrarán oportunidades de selección, porque os empresarios mesmos son o factor concorrente, xunto co científico e o político, para conseguí--los obxectivos que esta estratexia persegue, e que son os seguintes.

Flexibilidade nas estruturas económicas, é dicir, adaptabilidade e medio cambiante.

Competitividade baixo a consideración de calidade e diferenciación dos nosos produtos e servizos.

Credibilidade e permanencia no tempo, fundamentando unha cultura, unha forma de facer superadora de obstáculos e dificultades.

A segunda parte das miñas palabras foi presentando unha ampla relación de traballos en marcha e de obxectivos, iniciados ou previstos, que non se poden acadar con actuacións independentes. Por iso estamos a traballar na confección do Plan económico e social de Galicia, que concibimos como un sistema de concrecións das actuacións investidoras e de promoción económica e social que, coa adecuada prioridade, elaborarán o modelo e a síntese a medio prazo.

O dito plan, que integrará nos seus contidos a nosa política económica, social e territorial, quere aproveitar--las vantaxes diferenciais de Galicia, para pór en marcha un proceso de reequilibrio territorial e de modernización sectorial. Trátase, así mesmo, dun esforzo para lograr unha maior autodisciplina presupostaria a medio prazo e unha mellor coordinación interadministrativa e sectorial.

A ese futuro que ambicionamos contribúe, igualmente, o Plan de reforma administrativa da Xunta de Galicia, en fase de desenvolvemento,

e a regularización da función pública autonómica, mediante a previsible --e espero que inmediata-- aprobación da Lei da función pública de Galicia, que permita contar cunha Administración pública profesionalizada e apoiada nas técnicas máis modernas de xestión, cunha especial atención do servizo ó cidadán.

Seguindo cos aspectos propiamente institucionais, quero deixar constancia aquí de que o meu Goberno logrou, por fin, pór en marcha as institucións previstas no Estatuto de autonomía que estaban sen crear, como son o Valedor do Pobo e o Tribunal de Contas, contribuíndo con isto ó desenvolvemento estatutario da Comunidade Autónoma para avanzar na consecución do teito estatutario.

Os recusos dispoñibles. Ata este momento vinme referindo á nosa maneira de entender Galicia e o seu futuro e ás accións en marcha ou en proxecto para a súa consecución. Pero este enfoque estaría incompleto ou sería unha formulación máis voluntarista ca realizable se non o poñemos en conexión co financiamento da Comunidade Autónoma. Se falar de financiamento sempre será un tema habitual en comparecencias coma esta, agora éo dun xeito especial porque, a pesar de levar case dez anos de autogoberno, o financiamento aínda é unha cuestión pendente e, se mo permiten, atreveríame a afirmar que é a gran cuestión pendente na construción do Estado das autonomías.

Cuberta substancialmente a etapa en que o importante era dotar de contido os estatutos, agora queda abordar en profundidade o deseño dun novo marco financeiro que garanta a suficiencia para o cabal exercicio de acordo cos principios de autonomía e solidariedade.

Señoras e señores deputados, creo que se pode afirmar que o actual sistema de financiamento non atribúe a Galicia recursos suficientes para garantirlles ós gale-

gos niveis axeitados de bens culturais, de servizos públicos básicos, de infraestruturas de todo tipo que dinamicen os seus sectores productivos, acordos todos eles cos habituais en calquera sociedade moderna que encara o século XXI.

A afirmación anterior non é froito de ningunha esaxeración partidista ou oportunista, é simplemente o resultado da análise do que foi ata agora a aplicación en Galicia do sistema de financiamento.

En efecto, a posta en marcha en xaneiro do 87 do mal chamado modelo definitivo de financiamento supuxo para Galicia continuar, na práctica, cos niveis de financiamento do período transitorio. Dito doutro xeito, Galicia consolidou durante os últimos cinco anos o modelo transitorio, xa que, fronte a outras comunidades que viron crecer o seu financiamento considerablemente, a nosa acadou un diferencial a penas significativo.

Para que as súas señorías valoren adecuadamente o dito, desexo lembrarlles que no período transitorio o financiamento baseado no chamado custo efectivo garantía os gastos de funcionamento dos servizos transferidos e o mantemento de "stock" de capital, todo isto nos mesmos niveis en que os viña prestando a Administración transferente.

Obviamente, e isto é o máis importante, nin no período transitorio nin na fase do período definitivo que agora conclúe, Galicia recibiu financiamento para a ampliación e a mellora dos servizos públicos, ou recibíuna en contías pouco significativas, de xeito que a súa posición relativa entre o conxunto das comunidades autónomas se deteriorou no quinquenio, precisamente cando todo parece indicar que se debería ter producido o contrario, porque, se algo garante o período definitivo fronte ó transitorio, é o xogo completo dos mecanismos de solidariedade previstos no sistema.

Esta crítica non estaría completa sen unha referencia ó FCI, único instrumento da solidariedade que funcionou durante todo o período con escasa capacidade redistributiva e mesmo, como é ben sabido, co que se chamaron comportamentos perversos, que o desnaturalizaban, ata que a principios do ano 90 se produciu a súa modificación.

A súa reforma resolveu o aspecto da solidariedade e puxo de manifesto as seguintes limitacións que o modelo escondía en canto ós recursos para investimento, aspecto que agrava notablemente as insuficiencias aludidas, e que, xunto con outras carencias conxénitas do modelo, dificultaron seriamente as decisións de investimento que os nosos sectores económicos demandaban.

Como acabamos de ver, se os mecanismos normais ou ordinarios de financiamento non achegaron recursos adecuados ás necesidades que se presentaban, tampouco houbo vontade por parte da Administración central de poñer en funcionamento aqueles que a Constitución e maila LOFCA prevén como excepcionais para corrixir palpables equilibrios das dotacións dos servizos públicos básicos. Estoume a referir --como sen dúbida xa advertiron as súas señorías-- ás asignacións para a nivelación dos servizos, instrumento deseñado para afondar no principio de solidariedade persoal, garantindo nun curto espacio de tempo que tódolos españois puidesen gozar de similares niveis de prestación destes servizos, superando así as incorrectas decisións históricas en canto á súa dotación.

As insuficiencias a que nos referimos obrigan, necesariamente, polo tanto, a dúas decisións ben diferentes, pero intimamente relacionadas. Por unha parte, ante tal evidencia, non parecía correcto adoptar, como Goberno responsable da xestión dos intereses do noso pobo, unha actitude de certa resignación, senón que, pola contra, decidida pero responsablemente se op-

tou por anticipar vía endebedamento o que en xusticia se lle debía.

Debo recoñecer neste momento que este enfoque foi xa utilizado por executivos anteriores que no 87, 88 e 89 adoptaron posicións ben decididas en materia de endebedamento. Por outra parte, faise, pois, máis evidente a necesidade dunha profunda reforma do sistema, xa que non pode se--la apelación ó crédito o mecanismo financeiro permanente que se vai utilizar dun xeito estable para afrontar--las deficiencias estruturais da nosa economía.

A revisión que corresponde levar a adiante ó longo do presente ano do 91, para a súa entrada en vigor o próximo ano, ten que ser abordada con rigor, sobre todo pola Facenda central, de xeito que non se instrumentalicen as variables distributivas e redistributivas do artigo 13 da LOFCA para dar cobertura a decisións previas adoptadas á marxe da racionalidade e transparencia que deben presidir estes procesos.

Non é este o momento para expor en detalle as bases sobre as que se ten que asenta--la reforma, pero parece conveniente adiantar algunhas claves que necesariamente deben estar presentes no proceso. Trátase, en primeiro lugar, de fixar uns criterios políticos, sobre os que basea--las grandes decisións de revisión do sistema. Estes criterios non poderán afastarse dos que agora anunciamos:

A Administración central debe garantirlles a tódolos cidadáns --con independencia de cal sexa a súa renda ou residencia-- a mesma dotación de bens públicos, tanto xerais coma rexionais. A forma de atribuí--los recursos ás facendas autonómicas é unha cuestión básica que debe ser resolta despois de determina--la contía global do custo, de garantirlles a tódolos cidadáns un determinado nivel de dotación de servicios públicos, e, polo tanto, do custo en que incorre cada Comu-

nidade, para lles ofrecer ese nivel ós seus cidadáns. Débese pasar paulatinamente do modelo centralizado, que preside hoxe as relacións financeiras entre as administracións, ó modelo descentralizado, baseado na corresponsabilidade. Este paso débese facer coas suficientes garantías de que non se introducen novos equilibrios no sistema e de que quedan correctamente establecidas as oportunas transferencias liberadoras.

Estes criterios básicos permiten, a un tempo, garanti--los principios de autonomía e suficiencia financeira dentro da escaseza xeral de recursos, solidariedade na súa dobre vertente e coordinación entre administracións.

Señor presidente, señorías, a ninguén se lle oculta que Galicia vai vivir momentos transcendentais nos próximos meses, que, sen dúbida, condicionarán o que podemos ser para os próximos cinco anos ou quizais máis.

O Goberno que presido, e eu mesmo, non escatimaremos esforzos para facer posible un modelo que, respectando a necesaria solidariedade, outorga recursos suficientes para tantas tarefas aínda pendentes, pero rexeitando de plano calquera instrumentalización inadecuada do proceso e revisión que se vai iniciar.

Para unha tarefa de tal envergadura, que excede, penso eu, meras consideracións partidistas por afectar a Galicia nos temas esenciais para o benestar do seu pobo, o Goberno solicita, e non dubida en obter, o decidido apoio de tódalas forzas políticas representadas nesta Cámara, así como o de tódolos sectores tanto económicos coma sociais e de tódalas demais institucións galegas.

E conclúo, señor presidente, señoras e señores deputados. Galicia e a súa autonomía encóntranse nunha hora de decisións. O Goberno que me honro en presidir, en cum-

primento do compromiso que asumiu hai un ano ante o pobo galego, perante este Parlamento que lexitimamente o representa, pensa que as consideracións que someteu á consulta electoral do 89 seguen vixentes; que o realizado neste primeiro ano no seu desenvolvemento é basicamente satisfactorio, como o demostran os datos que me vou honrar en someterlles agora mesmo por escrito; e que os proxectos en marcha permitirán complementa--lo seu desenvolvemento ó longo da presente lexislatura, sentando as bases para novos avances nas posteriores.

Nestes momentos de crise mundial formulo a esperanza de que xuntos poidamos facerlles fronte ós desafíos dos tempos, nos que Galicia, unha vez máis, sairá a adiante, desde o seu espírito tradicional de profundo realismo no material, de idealismo combinado con humor nas ilusións e de sentido de eternidade no fundamental.

Teño dito.

O señor PRESIDENTE: Moitas grazas, señor presidente.

A sesión reanudarase mañá ás dez da mañá.

Levántase a sesión.

Era a unha e vinte minutos da tarde.

FOLLA DE SUBSCRICIÓN

PARLAMENTO DE GALICIA

Nome.....
Domicilio.....
Cidade..... Teléfono.....
Desexo subscribirme ó Diario de Sesións do Parlamento de Galicia, de acordo coas condicións estipuladas a partir do día..... de..... de 19..... ata o 31 de decembro de 19.....
Con data..... de..... de 19....., envíolles por xiro ou talón nominativo, número....., a cantidade de.....pesetas.
..... de..... de 19.....
Asinado

Edición e subscrición:

Servicio de Publicacións do Parlamento de Galicia.
Pazo do Parlamento. C/ Hórreo s/n. 15702 Santiago.
Teléfono 981/561600 – Ext. 238.
Subscripción anual: 3.000 ptas. Número solto: 75 ptas.

HOJA DE SUSCRIPCION

PARLAMENTO DE GALICIA

Nombre.....
Domicilio.....
Ciudad..... Teléfono.....
Deseo suscribirme al Diario de Sesiones del Parlamento de Galicia, de acuerdo con las condicións estipuladas a partir del día..... de..... de 19..... hasta el 31 de diciembre de 19.....
Con fecha..... de..... de 19....., les envío por giro postal o talón nominativo, número..... la cantidade de.....pesetas.
..... a..... de..... de 19.....
Firmado

Edición y suscripción:

Servicio de Publicaciones del Parlamento de Galicia.
Pazo do Parlamento. C/ Hórreo s/n. 15702 Santiago.
Teléfono 981/561600 – Ext. 238.
Suscripción anual: 3.000 ptas. Número suelto: 75 ptas.

NOTA:

A subscripción é anual, por anos naturais. O período da subscripción remata o 31 de decembro de cada ano. As altas producidas durante o ano contaránse, para efectos de cobro, desde o día 1.º de cada trimestre natural, sempre que a data de subscripción sexa anterior a esta.

NOTA:

La suscripción es anual, por años naturales. El período de la suscripción finaliza el 31 de diciembre de cada año. Las altas producidas durante el año se contarán, a efectos de cobro, desde el día 1.º de cada trimestre natural, siempre que la fecha de suscripción sea anterior a esta.